

درس ۲۰

امپراتوری های ایران باستان چگونه کشور را اداره می کردند؟

نوع حکومت در ایران باستان

در ایران باستان شیوه ی حکومت پادشاهی بود.

شیوه حکومت در ایران باستان:

شاهان در ابتدای سلطنت در حضور بزرگان کشور، تاج گذاری می کردند و در کاخ بر تخت می نشستند.

شاه قدرت مطلق داشت و همه باید از او فرمان می بردند.

حکومت موروثی بود یعنی از پدر به پسر به ارث می رسید.

شاهان ایران باستان خود را برگزیده ی آسمان و نماینده ی اهورامزدا می دانستند و معتقد بودند که به حکم او فرمان می رانند.

شاهان ایران باستان خود را چگونه افرادی می دانستند؟

چه زمانی و چه کسانی می توانستند شاه را برکنار کنند؟

اگر شاه از مسیر قانون و عدالت منحرف شود حمایت اهورایی از او گرفته می شود

و بزرگان و موبدان می توانستند شاه را عزل یا برکنار کنند.

زندگی شاهان در ایران باستان:

- زندگی شاهان هزینه زیادی داشت. گاهی آنها صدها خدمه را به کار می گرفتند . اینکه درآمدهای کشور چگونه خرج بشود بستگی به نظر شاهان داشت. مخارج سنگین دربار، از گرفتن مالیات از مردم تامین می شد. اغلب شاهان به ثروت اندوزی می پرداختند و نه تنها به فکر آسایش مردم نبودند بلکه به آنها ظلم می کردند. البته گاهی نیز به ندرت شاهانی پیدا می شدند که سعی می کردند با عدالت رفتار کنند.

دولت های ایران باستان

- دولت های ایران باستان قلمرو وسیعی داشتند و بنابراین برای اداره امور کشور شغل ها و مقام های مختلفی به وجود آمده بود.

شاهان بر چه اموری نظارت داشتند؟

- شاهان بر امور اداری، نظامی و مذهبی فرمانروایی مطلق داشتند. آنها برای اداره ی کشور فرمان هایی صادر می کردند. این فرمان ها ، قانون هایی بودند که باید در سراسر کشور اجرا می شدند و هیچ کس نباید از آنها سرپیچی می کرد. روی فرمان ها و نامه های مهم ، مهرهای مخصوص شاه زده می شد.

برخی مقام های مهم حکومتی و وظایف آنها

وزیر بزرگ

- مهم ترین مقام بعد از شاه و مسئول کارهای اداری مملکت بود.

رئیس دربار یا تشریفات

- مسئول رسیدگی به کارهای کاخ شاهی (مراسم و جشن های مختلف ، انبار و ذخیره کردن محصولات غذایی در کاخ، توزیع جیره کارکنان ، نظارت بر کار هنرمندان ، صنعتگران داخل کاخ و ...) بود.

منشیان و دبیران

- کارهای اداری و مالی و نوشتن نامه ها بر عهده آنها بود و گاه به چند زبان آشنایی داشتند.

ماموران مخفی شاه

- اولین بار در زمان داریوش افرادی به عنوان مامور مخفی انتخاب شدند که به آنها چشم و گوش های شاه می گفتند. ماموران مخفی شاهان از قسمت های مختلف کشور گزارش تهیه می کردند و به شاه می دادند.

تقسیمات کشوری

از نخستین کسانی که تقسیم سرزمین به بخشش های مختلف را ابداع کردند **ایرانیان** بودند.

داریوش برای اداره بهتر کشور را به چند قسمت تقسیم کرده بود؟ **۲۳ قسمت** تقسیم کرده بود که به هر قسمت **ایالت** می گفتند. برای هر ایالت یک **شهربان** انتخاب می کردند که معمولاً از مقام های حکومتی یا اعضای خانواده شاه بود.

هر بخش از **مرکز فرماندهی** یا **پایتخت** دستور می گرفت و موظف بود همه کارها را طبق نظر شاه انجام دهد.

پایتخت ها:

پادشاهان ، شهری را به عنوان پایتخت انتخاب می کردند.
پایتخت ها معمولا شهرهای بزرگ و پرجمعیت بودند و شاهان در آنجا کاخ های بزرگ و بناهای عظیم می ساختند.

پایتخت حکومت ها در ایران باستان

همدان (هگمتانه)	مادها
شوش (پایتخت زمستانی) همدان (پایتخت تابستانی) تخت جمشید بابل	هخامنشیان
صد دروازه (دامغان) و تیسفون	اشکانیان
گور (فیروزآباد) و تیسفون	ساسانیان

سپاه و قدرت نظامی

- سرزمین ایران به دلیل موقعیت مهم جغرافیایی ، همواره از شرق و غرب در معرض هجوم دشمنان بود.
- به همین دلیل نیروی نظامی مجهز به وجود آوردند تا از مرزهای ایران دفاع کنند.

به چه دلیل حکومت های ایران باستان سپاه و نیروی نظامی مجهز و نیرومندی به وجود آورده بودند؟

- سپاه از نیروی پیاده نظام و سواره نظام تشکیل می شد.

سپاه در ایران باستان از چه کسانی تشکیل میشد؟

- اشکانیان در تاریخ جهان به جنگاوری مشهور بودند و مهارت زیادی در سوارکاری و تیراندازی داشتند.

اشکانیان (پارتیان) در تاریخ به چه چیزی مشهور بودند؟

ایرانیان باستان ،
ابتکارات زیادی
در زمینه

تشکیل سپاه و
فنون نظامی
داشتند.

بعضی از این ابتکارات برای اولین بار
در ایران استفاده شد و بعدها سایر
کشورها آنها را از ایرانی ها یاد
گرفتند.

یکی از ابتکارات بزرگ داریوش هخامنشی این بود که علاوه بر سپاه
معمولی، یک سپاه جاویدان هم تشکیل داده بود.

تعداد افراد سپاه جاویدان ده هزار نفر بود که به گروه های ۱۰
نفره تقسیم می شد.

به این سپاه، جاویدان یا همیشگی می گفتند چون هر گاه یکی از افراد از بین می
رفت یک فرد جنگاور دیگر که ذخیره بود جای او را می گرفت و تعداد آنان
کاسته نمی شد. در آن دوره، خدمت در سپاه جاویدان ، بزرگترین آرزوی جوانان
پارسی بود.

ابتکارات ایرانیان

یکی دیگر از ابتکارات ایرانی ها، اختراع ارابه داس دار بود. این ارابه در هر سمت خود به شمشیرهای تیز کاردهای داس مانند مجهز بود و هنگام حرکت از دو طرف، هر چیزی که بر سر راه اسب ها بود تکه تکه می کرد.

به دستور کوروش گردونه ها با برج های بلند و چوبی و چرخ دار ساخته بودند. این برج ه امترک بودند و در داخل آنها کمانداران قرار می گرفتند و از بالای برج ها در موقع لزوم به دشمن تیراندازی می کردند. این برج ها توسط تعداد زیادی اسب کشیده می شدند.

ایرانیان باستان نیروی دریایی داشتند و کشتی های آنها از خلیج پارس تا دریای مدیترانه در رفت و آمد بودند.

درس ۲۱

اوضاع اجتماعی ایران باستان

خانواده

- در ایران باستان خانواده هسته اولیه جامعه را تشکیل می داد.

ازدواج در نزد ایرانیان باستان

- ازدواج در نزد ایرانیان یک تکلیف دینی و پیمان مقدس بود. به همین دلیل اگر کسی عمدا از ازدواج سرباز می زد، گناهکار شمرده می شد.
- همچنین مردان ، زمانی می توانستند مقام و منصبی بگیرند که همسر داشته باشند.

وظایف پدر در ایران باستان

- اجرای مراسم مذهبی
- حفظ امنیت خانواده

ازدواج معمولاً در ایران باستان چگونه بود؟

- ازدواج معمولاً خویشاوندی و درون گروهی بود. یعنی اغلب سعی می‌کردند با افرادی از دودمان خود ازدواج کنند تا با آنها هم خون باشند و خصوصیات آن دودمان را حفظ کنند.

در ایران باستان خانواده‌ها چگونه مراکزی بودند؟

- خانواده‌ها مرکز تربیت و آموزش بودند و اصول و ارزش‌های اخلاقی مثل راستگویی - امانت‌داری - میهن‌دوستی و وفای به عهد و پیمان را به اعضای خانواده خود می‌آموختند.

زندگی روستایی و شهری در ایران باستان

- اغلب مردم در روستاها زندگی می‌کنند و کشاورزان بیشترین جمعیت آن زمان را تشکیل می‌دادند.
- شهرها بیشتر محل زندگی شاهان و ماموران حکومت بود. در این شهرها علاوه بر ماموران حکومتی، صنعتگران، بازرگانان و پیشه‌وران نیز زندگی می‌کردند.

به وجود
آمدن اختلاف
طبقاتی در ایران
باستان

با تشکیل امپراتوری های بزرگ و تمرکز قدرت و ثروت در دست شاهان
و شاهزادگان و سایر مقام های حکومتی به تدریج اختلاف طبقاتی در
جامعه به وجود آمد و طبقات اجتماعی امتیازات و حقوق متفاوتی به دست
می آوردند.

بی عدالتی و اختلافات طبقاتی در دوره **ساسانیان** به اوج رسید و جامعه طبقاتی این دوره بسیار تبعیض آمیز بود.

شاه و شاهزادگان، روحانیون زرتشتی
(موبدان) ، فرماندهان نظامی و دبیران
به عنوان اشراف و بزرگان شناخته می
شدند.

پیشه وران، بازرگانان و کشاورزان ، نیز
عامه مردم محسوب می شدند.

بزرگان

عامه مردم

جامعه ساسانی به چند
طبقه تقسیم می شد؟

طبقه اشراف و
بزرگان از چه
امتیازاتی برخوردار
بودند؟

آنها زمین ها و ثروت های فراوان داشتند اما از پرداختن مالیات
معاف بودند. از حق تحصیل و آموزش برخوردار بودند و خود را
صاحب جان و مال مردم می دانستند.

در دوره ساسانی
کشاورزان از چه
حقوق اجتماعی
محروم بودند؟

کشاورزان با آنکه اکثریت جامعه را تشکیل می دادند و فعالیت
اقتصادی مهم بر دوش آنها بود ، از بسیاری از حقوق اجتماعی
محروم بودند. شرایط تحصیل برای عامه مردم سخت و دشوار
بود. بار سنگین مالیات بر دوش آنها بود و در جنگ ها، سپاه پیاده
نظام را تشکیل می دادند . اگر کسی از جنگ فرار می کرد به
شدت مجازات می شد.

موبدان زرتشتی جزء
کدام طبقه اجتماعی
بودند؟

جزء طبقه بزرگان بودند و از اختلاف طبقاتی حمایت می کردند و
در دستگاه حکومتی نفوذ زیادی داشتند.

جامعه طبقاتی در دوره ساسانی چه ویژگی‌هایی داشت؟

در جامعه طبقاتی، رفتن از طبقه‌ای به طبقه‌ی دیگر بسیار سخت و تقریباً ناممکن بود. یعنی فرزند کشاورز می‌بایستی تا ابد کشاورز بماند. همچنان‌که اشراف زادگان همیشه در گروه اشراف می‌ماندند.

افراد از طبقه محروم نمی‌توانستند با بزرگان ازدواج کنند.

لباس و مسکن طبقات نیز متفاوت بود.

در شهرها پیشه‌وران و کشاورزان نمی‌توانستند در محله خاص بزرگان سکونت کنند و به ناچار در حومه شهرها ساکن می‌شدند.

در دوره ساسانی طبقات مختلف حتی آتشکده‌های جداگانه‌ای داشتند.

این وضع طبقاتی بر روابط، آداب و معاشرت مردم نیز تاثیر گذاشته بود.

- ایرانی ها وقتی در کوچه به هم می رسیدند روبوسی می کردند و اگر با یکدیگر تفاوت طبقاتی داشتند افراد عامی می بایستی در برابر اشراف و بزرگان زانو می زدند.

هرودوت درباره
ایرانیان باستان چه
نوشته است؟

- شاهان و شاهزادگان زندگی پرتجملی داشتند و در کاخ ها به خوشگذرانی می پرداختند. برای مثال خسرو پرویز تاجی داشت که مقدار زیادی طلای خالص در آن به کار برده شده بود و مرواریدهای آن به اندازه تخم گنجشک بودند. خسرو پرویز شطرنجی داشت که مهره های آن از یاقوت و زمرد بودند و بر تختی می نشست که از عاج فیل درست شده بود و نرده ای آن از طلا و نقره بود.

در دوره ایران
باستان ، شاهان و
شاهزادگان چگونه
زندگی داشتند؟

درس ۲۲

اوضاع اقتصادی در ایران باستان

در عصر باستان مردم سخت کوش ایران از **منابع محیطی** که در آن زندگی می کردند به خوبی بهره می گرفتند و انواع **فعالیت های اقتصادی** در این دوره گسترش یافته بود.

فلات ایران چگونه سرزمینی بود؟

• فلات ایران از نخستین سرزمین هایی بوده که کشاورزی و پرورش دام در آن آغاز شده و حتی دانش و مهارت کشت و زرع از ایران به سرزمین های دیگر برده شده است.

در ایران باستان مهم ترین پیشه و وسیله ی معیشت چه بود؟

• کشاورزی

فعالیت های کشاورزی در ایران باستان:

• فعالیت های کشاورزی از طرف حکومت تشویق می شد. در دوره هخامنشیان یونانی ها از تلاش های شاهان پارس برای تشویق به کشاورزی حسرت می خوردند.

مهم ترین محصول زراعی ایرانیان باستان چه بود؟ و به چه جهت کارگاه های پنبه ریزی توسعه یافت؟

گندم و جو مهم ترین محصول زراعی بود. کشت پنبه در نواحی مستعد رواج داشت و به همین جهت کارگاه های پنبه ریزی توسعه یافت و پارچه های پنبه ای یکی از صادرات مهم بعضی از ایالات بود.

با آنکه فعالیت اقتصادی مهم آن دوره، کشاورزی بود، در بسیاری از مناطق ایران، صنعت نیز گسترش پیدا کرد.

تهیه پارچه های لطیف از پنبه، ابریشم و پشم و شال های پشمی و حریر در کارگاه های مرو، ری، اهواز و شوشتر رواج داشت.

ایرانیان در پیشه نجاری، آهنگری و شیشه گری نیز پیشرفت کرده بودند.

در دوره ساسانی، ارابه های ساخت ایران به ظرافت و زیبایی مشهور بوده است.

ساختن اسباب و اثاثیه منزل

شمشیر

ابزارهای کشاورزی

ابزارهای جنگی مانند بازوبند و زره

چند مورد از مشاغل ایران باستان را نام ببرید.

به فرمان داریوش اول **جاده شاهی** ساخته شد.

در نتیجه این اقدامات تجارت رونق گرفت.

در آن زمان امنیت در راه ها برقرار و کاروانسراهایی در فاصله های معین بنا گردیدند

در نتیجه کدام اقدامات ، در ایران باستان ، تجارت بیش از پیش رونق گرفت؟

جاده ابریشم

- راهی بود که چین و هند را در شرق ، به اروپا در غرب متصل می کرد و بخشی از این جاده هم از خاک ایران عبور می کرد.

در زمان ایران باستان **ابریشم** ارزشمندترین و پرسودترین کالای تجاری بود که از **چین** به **ایران** و سرزمین های دیگر صادر می شد.

• حکومت ساسانی مانع از ارتباط مستقیم تجاری میان چین و روم (اروپا) می شد و تمایل داشت که ابریشم چینی توسط بازرگانان ایرانی به روم صادر شود و یا اینکه ابریشم خام پس از آنکه در کارگاه های ایران تبدیل به پارچه شد به روم فروخته شود.

در دوره ساسانیان چگونه از موقعیت جاده ابریشم استفاده می کردند؟

• سنگ های قیمتی ، پارچه ، قالی و محصولات کشاورزی

ایران در دوره باستان صادر کنند چه کالاهای بود؟

سرزمین های ایرانی در عهد باستان حلقه اتصال و ارتباط غرب و شرق دنیا به شمار می رفت. ایرانیان باستان در صدد بودند که از موقعیت خود در حوزه اقتصاد و بازرگانی بهره برداری کنند. اولاً از عبور کالاهایی که از شرق به غرب می رفت و بالعکس ، عوارض دریافت می کردند . ثانیاً آنها ترجیح می دادند به جای صادرات مواد اولیه مثل ابریشم خام ، کالاهایی ساخته شود و سپس صادر شود تا سود بیشتری برای کشور داشته شود.

چرا ساسانیان مانع از ارتباط مستقیم تجاری میان چین و هند با روم (اروپا) می شدند و از این کار چه هدفی داشتند؟

و بنادر خلیج فارس - لنگر گاه کشتی هایی بودند که به کشورهای دور و نزدیک ایران رفت و آمد میکردند.

در دوران ساسانی ، تجارت دریایی رونق گرفت

ایرانیان باستان به سبب تجربه و مهارت در دریانوردی به تجارت دریایی نیز روی آوردند

در زمان هخامنشیان برای اولین بار به فرمان داریوش کبیر سکه ای زرین به نام **دریک** یا **زریک** ضرب شد.

ضرب سکه چه تاثیری در تجارت ایران باستان داشت؟

تا قبل از رواج سکه، ده نشینان، می آوردند و وبا محصولات دیگر که مورد نیازشان بود، مبادله می کردند.

با ضرب سکه، تجارت رونق پیدا کرد به طوری که بازرگانان با داشتن پول می توانستند کالاهایی خریداری کنند و آنها را به قیمت بیشتر بفروشند.

چه کسانی می توانستند سکه ضرب کنند؟

سکه های زرین فقط به فرمان و به نام پادشاهان ضرب می شد.

حاکمان ایالت ها می توانستند با اجازه پادشاه فقط سکه های سیمین (نقره ای) یا (مسی) ضرب کنند.

هخامنشیان

سلوکیان

اشکانیان

ساسانیان

ساختن جاده

ضرب سکه

دو اقدام مهم داریوش

در ایران باستان ، مالیات منبع اصلی درآمد حکومت ها بود که به صورت نقدی یا جنسی دریافت می شد.

در ایران باستان ، مالیات را چه گروه هایی پرداخت می کردند؟

بیشترین حجم مالیات را کشاورزان پرداخت می کردند. دامداران به نسبت تعداد دام هایشان و

پیشه وران و بازرگانان نیز به میزان کالا و خدماتیکه عرضه می کردند ، مالیات می دادند.

مالیات سرانه

نوع دیگری از مالیات به نام مالیات سرانه وجود داشت که فقط از عامه ی مردم وصول می شد و بزرگان و اشراف از پرداخت آن مخالف بودند.

در چه صورت مالیات افزایش و در چه موافعی بخشیده می شد؟

گاهی به دلیل خالی بودن خزانة، میزان مالیات ها را افزایش می دادند.

البته در مواقعی نیز به سبب جلوگیری از شورش مردم و یا بروز خشکسالی ، بخشش هایی صورت می گرفت.

درآمدهای حکومت

بخش زیادی از درآمد صرف جنگ با دشمنان می شد.

قسمت دیگر آن به مصارف شخصی شاه، شاهزادگان، درباریان و ساختن کاخ های مجلل می رسید

پرداخت حقوق به ماموران حکومتی

درآمد خرج احداث ، نگه داری و تعمیر آتشکده ها، کاروانسراها ، قنات ، سدها و ... می شد.

اوضاع اقتصادی در ایران باستان

درس ۲۲

پیش‌تر خواندید که یکی از ویژگی‌های تمدن‌ها، داشتن اقتصاد پُرونق است. در عصر باستان، مردم سخت‌کوش ایران از منابع محیطی که در آن زندگی می‌کردند به خوبی بهره می‌گرفتند و انواع فعالیت‌های اقتصادی در این دوره گسترش یافته بود. اگرچه بیشتر منافع اقتصادی به شاهان و اطرافیان آنها می‌رسید.

کشاورزی و دامپروری

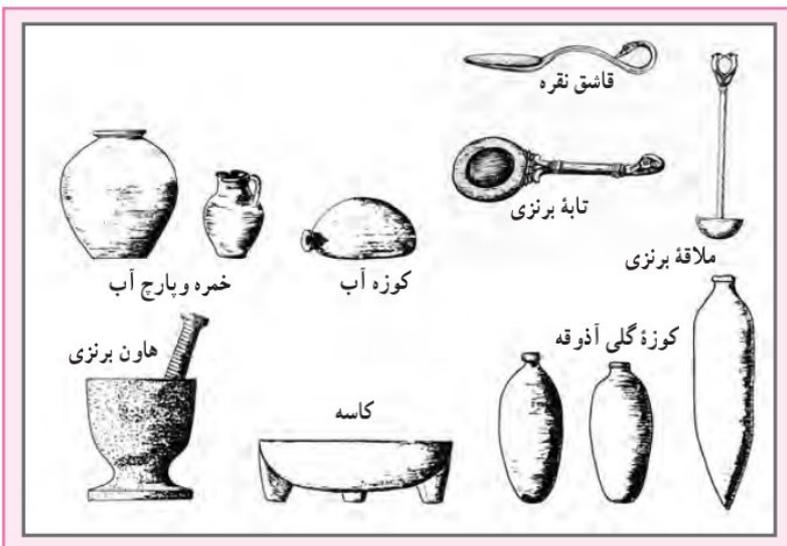
فلات ایران چگونه سرزمینی بود؟

برخی از پژوهشگران معتقدند، با توجه به شواهد و مدارک باستان‌شناسی، فلات* ایران از نخستین سرزمین‌هایی در جهان بوده که کشاورزی و پرورش دام در آن آغاز شده و حتی دانش و مهارت کشت و زرع از ایران به سرزمین‌های دیگر برده شده است. فعالیت‌های کشاورزی در ایران باستان چگونه بود؟ کشاورزی مهم‌ترین پیشه و وسیله معیشت در ایران باستان بود. در اوستا و کتیبه‌های آن دوره، عبارت‌هایی درباره اهمیت و ارزش کار کشاورزان دیده می‌شود. فعالیت‌های کشاورزی از طرف حکومت نیز تشویق می‌شد. در دوره هخامنشیان، یونانی‌ها از تلاش‌های شاهان پارس، برای تشویق به کشاورزی حسرت می‌خوردند. مهم‌ترین محصول زراعی ایرانیان باستان چه بود؟ و به چه جهت کارگاه‌های پنبه‌ریسی توسعه یافت؟ گندم و جو مهم‌ترین محصول زراعی ایرانیان باستان بود. کشت پنبه نیز در نواحی مستعد رواج داشت و به همین جهت کارگاه‌های پنبه‌ریسی توسعه یافت و پارچه‌های پنبه‌ای یکی از صادرات مهم بعضی از ایالات بود. کشاورزان ایرانی علاوه بر کار کشاورزی به پرورش دام نیز می‌پرداختند.

صنعت و وضعیت صنعت در ایران باستان چگونه بود؟

با آنکه فعالیت اقتصادی مهم آن دوره، کشاورزی بود، در بسیاری از مناطق ایران، صنعت نیز گسترش پیدا کرد. تهیه پارچه‌های لطیف از پنبه، ابریشم و پشم و شال‌های پشمی و حریر در کارگاه‌های مرو، ری، اهواز و شوشتر رواج داشت. ایرانیان در پیشه نجاری، آهنگری و شیشه‌گری نیز پیشرفت کرده بودند. در دوره ساسانی، ارابه‌های ساخت ایران به ظرافت و زیبایی، مشهور بوده است.

ساختن اسباب و اثاثیه منزل، شمشیر، ابزارهای کشاورزی و ابزارهای جنگی مانند بازوبند و زره و نظایر آنها نیز از مشاغل آن دوره بود.

چند مورد از مشاغل ایران باستان را نام ببرید

فعالیت

- ۱- همفکری کنید و پنج شغل یا حرفه از دنیای امروز نام ببرید که در جهان باستان وجود نداشته است. بگویید چرا این حرفه‌ها نمی‌توانستند در جامعه آن زمان وجود داشته باشند.
- ۲- پنج شغل یا حرفه از جهان باستان نام ببرید که در دنیای امروز هم وجود دارد. بگویید این حرفه‌ها چه تغییری نسبت به آن زمان داشته‌اند.

تجارت

در نتیجه کدام اقدامات، در ایران باستان، تجارت بیش از پیش رونق گرفت؟

در سال‌های گذشته خواندید که **به فرمان داریوش اول، «جاده شاهی» ساخته شد.** در آن زمان امنیت در راه‌ها برقرار و کاروانسراهایی در فاصله‌های معین بنا گردیدند. در نتیجه این اقدامات، تجارت بیش از پیش رونق گرفت. در دوره‌های بعد، این راه‌ها توسعه پیدا کردند. آیا تاکنون درباره جاده ابریشم چیزی شنیده‌اید یا خوانده‌اید؟ آیا می‌دانید چرا این جاده به این نام مشهور است؟

شرق

مجسم کنید حدود دو هزار سال پیش، یعنی در زمان اشکانیان در یکی از شهرهای صد دروازه (دامغان) ری یا هگمتانه (همدان) زندگی می کردید، در آن صورت شما کاروان هایی را می دیدید که هر روز با باری از کالاهای مختلف به شهر شما وارد و یا از آنجا خارج می شوند. این کاروان ها از راه ابریشم می گذشتند (جاده ابریشم راهی بود که چین و هند را در شرق، به اروپا در غرب متصل می کرد و بخشی از این جاده هم از خاک ایران عبور می کرد).

→ جاده ابریشم را تعریف کنید

در آن زمان ابریشم، ارزشمندترین و پرسودترین کالای تجاری بود که از چین به ایران و سرزمین های دیگر صادر می شد. به نقشه زیر توجه کنید. کشور ایران مانند یک پل ارتباطی بین شرق و غرب قرار دارد.

بنابراین، حکومت های ایران باستان به خصوص ساسانیان سعی می کردند از این موقعیت به خوبی استفاده کنند. حکومت ساسانی مانع از ارتباط مستقیم تجاری میان چین و روم (اروپا) می شد و تمایل داشت که ابریشم چینی توسط بازرگانان ایرانی به روم صادر شود و یا اینکه ابریشم خام پس از آنکه در کارگاه های ایران تبدیل به پارچه شد به روم فروخته شود.

↑ در دوره ساسانیان چگونه از موقعیت جاده ابریشم استفاده می کردند؟

غرب

ایران در دوره باستان صادر کنند چه کالاهای بود؟

البته ایران خود نیز صادرکننده کالاهای گوناگون مانند سنگ‌های قیمتی، پارچه، قالی و محصولات کشاورزی بود. ایرانیان باستان به سبب تجربه و مهارت در دریانوردی به تجارت دریایی نیز روی آوردند. در دوران ساسانی، تجارت دریایی رونق گرفت و بنادر خلیج فارس، لنگرگاه کشتی‌هایی بودند که به کشورهای دور و نزدیک ایران رفت و آمد می‌کردند.

وضعیت دریانوردی در ایران باستان را توضیح دهید

فعالیت

۳- گفت و گو کنید : الف) چرا ساسانیان مانع از ارتباط مستقیم تجاری میان چین و هند با روم (اروپا) می‌شدند و از

این کار چه هدفی داشتند؟

ب) به نظر شما، رفت و آمد بازرگانان از طریق جاده ابریشم علاوه بر تجارت و انتقال کالاها، چه پیامدهای دیگری برای

مردم کشورهای آن زمان داشت؟

ضرب سکه چه تاثیری در تجارت ایران باستان داشت؟

ضرب سکه

در زمان هخامنشیان برای اولین بار به فرمان داریوش اول، سکه‌ای زرین به نام «دریک» یا «زریک» ضرب شد. تا قبل از رواج سکه، معمولاً ده‌نشینان، مازاد محصولات خود را به شهر می‌آوردند و با محصولات دیگر که مورد نیازشان بود، مبادله می‌کردند. با ضرب سکه، تجارت رونق پیدا کرد؛ به طوری که بازرگانان با داشتن پول می‌توانستند کالاهایی خریداری کنند و آنها را به قیمت بیشتر بفروشند. سکه‌های زرین فقط به فرمان و به نام پادشاهان ضرب می‌شد.

حاکمان در محدوده حکمرانی خود می‌توانستند با اجازه پادشاه فقط سکه‌های سیمین (نقره‌ای) یا مسین (مسی) ضرب کنند.

چه کسانی می‌توانستند سکه ضرب کنند؟

هخامنشیان

سلوکیان

اشکانیان

ساسانیان

درآمدها و مخارج حکومت

در ایران باستان، مالیات را چه گروه هایی پرداخت می کردند؟

در ایران باستان، مالیات، منبع اصلی درآمد حکومتها بود که به صورت نقدی یا جنسی دریافت می شد. بیشترین حجم مالیات را کشاورزان می پرداختند. دامداران به نسبت تعداد دامهایشان و پیشه‌وران و بازرگانان نیز به میزان کالا و خدماتی که عرضه می کردند، مالیات می دادند. علاوه بر اینها، نوع دیگری از مالیات به نام مالیات سرانه وجود داشت که فقط از عامه مردم وصول می شد و بزرگان و اشراف از پرداخت آن معاف بودند. همچنین در جشنها و مراسم به تخت نشستن شاهان، بزرگان و عامه مردم هدایایی را به پادشاه پیشکش می کردند. مأموران مالیاتی معمولاً نسبت به مردم سخت گیری و ستم می کردند و بیش از آنچه مقرر شده بود، طلب می نمودند. گاهی به دلیل خالی بودن خزانه، میزان مالیاتها را افزایش می دادند. البته در مواقعی نیز به سبب جلوگیری از شورش مردم و یا بروز خشکسالی، فشار برای گرفتن مالیات کمتر می شد. در چه صورت مالیات افزایش و در چه مواقعی بخشیده می شد؟

نقش برجسته خدمتکاران در تخت جمشید، استان فارس

درآمدهای حکومت صرف چه کارهایی می شد؟

بخش زیادی از درآمدهای حکومتی صرف جنگ با دشمنان می شد. قسمت دیگری از آن، به مصارف شخصی شاه، شاهزادگان، درباریان و ساختن کاخهای مجلل می رسید. حکومتها همچنین بخشی از درآمد را در اموری مانند پرداخت حقوق به مأموران حکومتی و همچنین احداث، نگهداری و تعمیر آتشکدهها، کاروانسراها، قناتها، سدها و... خرج می کردند.

دودمان: تعدادی خانواده که همگی خود را از یک نسل یا جدّ مشترک می‌دانند.

حومه: به زمین‌های اطراف شهر، حومه شهر می‌گویند.

آتشکده: مکانی که زرتشتیان برای نیایش می‌ساختند و آتش را در جای خاصی از آن قرار می‌دادند و نیایش‌های دینی را در برابر آتش انجام می‌دادند و آتش را همواره روشن نگاه می‌داشتند.

فلات: به سرزمین‌های نسبتاً بلندی که از اطراف به زمین‌های پست منتهی می‌شوند، فلات می‌گویند؛ مانند فلات ایران. فلات‌ها دارای رشته کوه‌ها و دره‌هایی هستند.

به کاربندیم

۱- به طور گروهی، نمایشنامه‌ای بنویسید و در کلاس اجرا کنید. موضوع نمایشنامه «وضع طبقاتی جامعه در ایران باستان» باشد. نمایشنامه را طوری بنویسید که در بخشی از آن، فردی در حضور شاه یا بزرگان از ظلمی که به طبقه محروم می‌شود، انتقاد و از حقوق آنها دفاع کند.

(کارها را بین خود تقسیم کنید و در نوشتن نمایشنامه، تمرین، تهیه لباس و وسایل لازم با یکدیگر همکاری کنید.)

۲- از افراد خانواده یا فامیل، چند نمونه مالیات‌هایی را که می‌پردازند، پرس و جو و در کلاس بیان کنید.

سپس در کلاس گفت‌وگو کنید که دادن مالیات در ایران کنونی چه فرقی با پرداختن مالیات در ایران باستان دارد و برای چه

مواردی هزینه می‌شود؟